

6b	Stimulering EV vanaf 2025 via normeren en beprijzen		Ca. 1,5 (2,1 bij dekking via mrb)	-	-	-	€ -830	€ -3.517
	MRB (driekwarttarief voor EV)			-	€ -1	€ -1	€ -188	€ -710
	BPM personenauto (CO ₂ -grondslag en 50% verhoging tot 2030)			€ -2	€ -9	€ -22	€ -216	€ -1480
	Derving bijtelling			-	-	€ 2	€ -38	€ -209
	Derving accijs benzine			€ -1	€ -3	€ -10	€ -478	€ -1379
	Derving accijs diesel			-	-	-	€ -26	€ -88
	Energiebelasting - elektriciteit			0	€ 2	€ 4	€ 117	€ 353
7	Afschaffen verlaagd tarief mrb bestelauto's ondernemers (uit groslijst v Geest)	Ontbreekt	<0,5	-	-	-	€ 1.000	€ 5.000
8	Vrijstelling bpm bestelauto ondernemer afbouwen naar 0% in 2026 i.c.m. vrijstelling in bpm voor emissievrije bestelauto's	Ontbreekt	0,7	€ -1	€ 183	€ 273	€ 110	€ 1.953
Landbouw en landgebruik								
9	Stalemissiebelasting (ammoniak en methaan) aan de marge (vlakke heffing ook mogelijk)	Ontbreekt	0,5-2	-	-	€ 0	€ 0	€ 0
10a	Beperken inputvrijstelling WKK - energiebelasting	Ontbreekt		-	€ 100	€ 100	€ 100	€ 700
10b	Afschaffen verlaagd tarief in EB voor glastuinbouw	Ontbreekt	1	-	€ 30	€ 30	€ 30	€ 210
11	Invoering CO ₂ -margeheffing glastuinbouw à la CO ₂ -heffing industrie (niet in variant B v Geest)	Ontbreekt	1	-	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Innovatie								
12	Verhogen budget EIA	Ontbreekt	<0,5	€ -50	€ -50	€ -50	€ -50	€ -400
13	Verhogen budget MIA/VAMIL	Ontbreekt	<0,5			€ -30	€ -30	€ -180
Fiscale klimaatmaatregelen die niet bijdragen aan realisatie nationaal emissiedoel								
14	Verhogen tarief vliegbelasting - andere maatvoering mogelijk	Ja (maatvoering onderwerp van gesprek/onzeker)	*	€700 - €1.200	€700 - €1.200	€700 - €1.200	€700 - €1.200	€5.600 - 9.600
15	Consumptiebelasting vlees (andere maatvoering mogelijk en uitvoerbaarheid/ de precieze invoeringstermijn moet nader worden onderzocht).	Ontbreekt	*	-	-	€ 650	€ 650	€ 3.900
16	Verhogen mrb personenauto's - andere maatvoering mogelijk	Ontbreekt	<0,5	€ 2.315	€ 2.315	€ 2.315	€ 2.315	€ 18.520

17a	Afschaffen onbelaste reiskostenvergoeding (inclusief derving accijnsinkomsten) (uit groslijst v Geest)	Ontbreekt	0,5	€ 1.600	€ 1.600	€ 1.600	€ 11.200
17b	Tarief onbelaste reiskostenvergoeding beperken tot 12 ct (inclusief derving accijnsinkomsten) (uit groslijst v Geest)	Ontbreekt	0,2	€ 650	€ 650	€ 650	€ 4.550

*Draagt (boekhoudkundig) niet bij aan nationaal doel maar wel aan vermindering mondiale CO₂-uitstoot

Toelichting per maatregel

Industrie

1a. CO₂-heffing industrie aanscherpen: Volgens de huidige systematiek van de CO₂-heffing industrie, hoeven industriële bedrijven alleen een belasting te betalen als de CO₂-uitstoot in een jaar hoger is dan het aantal dispensatierechten (vrijgestelde uitstoot). De budgettaire opbrengst van deze maatregel is sterk afhankelijk van de mogelijkheden die bedrijven hebben om verder te verduurzamen. Verwachting is dat met een aanscherping van de heffing een additionele reductie van circa 4 Mton kan worden bereikt, zonder budgettaire opbrengst. Hiervoor is het wel noodzakelijk dat de benodigde infrastructuur tijdig aangelegd is.

1b. Vlakke CO₂-heffing: Als alternatief of in aanvulling op de huidige nationale CO₂-heffing industrie is het ook mogelijk om een vlakke CO₂-heffing te introduceren. Uitgaande van dezelfde groep belastingplichtigen als de huidige nationale CO₂-heffing, bedraagt de opbrengst in 2023 500 mln. euro (bij een tarief van 10 euro/ton CO₂). Richting 2030 neemt de budgettaire opbrengst af, door de dalende CO₂-uitstoot. Indien deze heffing wordt ingevoerd ter vervanging van de huidige CO₂-heffing industrie zal de (mondiale) uitstoot toenemen, doordat een vlakke heffing met hoog tarief naar verwachting leidt tot weglekeffecten en een vlakke heffing met een laag tarief naar verwachting maar tot beperkte CO₂-reductie zal leiden.

2. Energiebelasting minder degressief maken: De energiebelasting kent momenteel een degressieve energiestructuur; in de hogere verbruiksschijven is het tarief lager. In Bestemming Parijs is een opbrengst van 500 mln. euro opgenomen in het 55%-pakket om het tarief in de 2^e, 3^e en 4^e schijf te verhogen en meer in balans te brengen met de CO₂-waarde. Een andere maatvoering is mogelijk. CO₂-reductie a.g.v. deze maatregel is vooral te verwachten bij bedrijven die niet onder de CO₂-heffing industrie vallen.

3. Afschaffen vrijstellingen en teruggaaf industriële processen – energiebelasting: Er zijn momenteel diverse vrijstellingen en teruggaven in de energiebelasting die de verduurzamingsprikkel verminderen. In het 55%-pakket van Bestemming Parijs is daarom een afschaffing van de vrijstelling en teruggaaf voor metallurgische en mineralogische procedés opgenomen. Afschaffing per 1 januari 2024 lijkt mogelijk te zijn. Een definitieve uitspraak hierover vergt nader onderzoek.

Gebouwde omgeving

4. Aanpassing tarief 1e schijf energiebelasting: In de energiebelasting wordt het verbruik van elektriciteit momenteel relatief hoog belast in de eerste schijf. In het studiegroeprapport "Bestemming Parijs" zijn daarom diverse varianten uitgewerkt, waarbij het tarief gas wordt verhoogd en/of het tarief elektriciteit wordt verlaagd. De budgettaire opbrengst hangt af van de maatvoering. De aanpassingen in de energiebelasting vergroten de prikkel tot isolatie en elektrificatie.

Mobiliteit

5a. Betalen naar Gebruik: In het 55%-pakket van Bestemming Parijs is Betalen naar gebruik opgenomen in de variant waarbij de mrb budgetneutraal wordt omgezet in een vlak kilometertarief met differentiatie naar de voertuigemissies. Er zijn ook andere varianten mogelijk. In de tabel is voor het budgettaire effect aan de lastenkant nul opgenomen. In de periode voor 2030 moeten wel

eenmalige invoeringskosten van 160 tot 200 mln euro gemaakt worden. KPMG benoemt als realistische termijn voor het invoeren van een landelijk dekkend BNG systeem circa 8,5 jaar gevolgd door 2,5 jaar gefaseerde ingebruikname van het systeem. Uitgaande van een Regeerakkoord begin 2022, kan dan begonnen worden met de gefaseerde ingebruikname medio 2030 en zal het systeem volledig operationeel zijn in 2033.

5b. *MRB Plus*: Als alternatief voor BNG kan ook gekeken worden naar het hervormen van de grondslag in motorrijtuigenbelasting van gewicht naar aantal gereden kilometers en emissies. Voor het betrouwbaar registreren van het aantal gereden kilometers is het nodig om een extra meetfunctionaliteit worden in te bouwen in de auto. De invoeringskosten en precieze invoeringstermijn moeten nader worden onderzocht.

6. *Stimulering EV*: met een combinatie van normeren/subsidiëren/beprijzen kan de ingroei van emissievrije personenauto's in Nederland gestimuleerd worden. In Bestemming Parijs zijn hiervoor diverse illustratieve pakketten samengesteld. In de tabel is een update van deze pakketten opgenomen. Het eerste pakket (6a) bereikt een ingroei van 73% in 2030 en bevat een 30% BPM verhoging, de normering en ook stimulering via een korting op de bijtelling en aanschafsubsidie voor particulieren. In het tweede pakket (6b) wordt een 68% ingroei in 2030 bereikt via een 50% BPM verhoging in combinatie met het normeren van werkgevers. Een groot deel van de kosten bestaat in beide pakketten uit grondslagerosie in de bpm en de brandstofaccijns. De budgettaire reeks zijn indicatief.

7. *Afschaffen verlaagd tarief mrb ondernemers*: in de huidige motorrijtuigenbelasting geldt voor bestelauto's van ondernemers een verlaagd tarief. Het budgettair belang is circa 1 mld. euro per jaar, maar zal door gedragseffecten in de praktijk (fors) lager uitvallen. Deze maatregel is in Bestemming Parijs uitgewerkt, maar niet opgenomen in het illustratieve 55%-pakket. De CO₂-reductie is naar verwachting vergeleken met andere fiscale vergroeningsmaatregelen beperkt. Deze maatregel kan ook bijdragen aan de luchtkwaliteit in m.n. stedelijk gebied.

8. *Afbouwen vrijstelling bpm bestelauto's ondernemers*: In de bpm geldt momenteel een vrijstelling voor bestelauto's van ondernemers. Waar bij personenauto's door de CO₂-grondslag in de bpm een deel van de onrendabele top van emissievrije auto's wordt weggenomen, is dat door de vrijstelling bij bestelauto's voor ondernemers niet het geval. In het 55%-pakket van Bestemming Parijs is daarom een afbouw van deze vrijstelling opgenomen. Tegelijkertijd wordt de vrijstelling in de bpm voor emissievrije bestelauto's gehandhaafd. Aanvullend kan door een aanschafsubsidie een deel van de meerkosten van een emissievrije bestelauto worden gesubsidieerd. In de tabel is een update van de maatregel uit Bestemming Parijs opgenomen. Deze maatregel kan ook bijdragen aan de luchtkwaliteit in m.n. stedelijk gebied.

Landbouw

9. *Emissiebelasting*: In de studiegroeprapporten "Bestemming Parijs" en "normeren en beprijsen stikstofemissies" wordt voorgesteld om een emissiebelasting in de landbouwsector in te voeren (doelsturing). Uitgaande van een soortgelijke systematiek als de huidige CO₂-heffing voor de industrie is de budgettaire opbrengst nihil. Een vlakke heffing leidt wel tot opbrengsten en is naar verwachting eenvoudiger. Naar verwachting is voorlopig alleen een belasting op stalemissies mogelijk, omdat een meetsysteem randvoorwaardelijk is. De uitvoerbaarheid en invoeringstermijn moet nader worden onderzocht, daarbij zal ook onderzocht moeten worden wie de uitvoerders van deze nieuwe heffing worden. Een snelle introductie van een dekkend meetsysteem voor stallen is no-regret en randvoorwaardelijk.

10a en 10b. *Aanpassingen EB – glastuinbouw*: Het gasverbruik in de glastuinbouwsector wordt momenteel vrijwel niet beprijsd, terwijl het elektriciteitstarief relatief hoog is. De verduurzamingsprikkel is hierdoor beperkt. In het 55%-pakket van Bestemming Parijs wordt daarom voorgesteld om de inputvrijstelling voor warmtekrachtkoppeling systemen te beperken en het verlaagde tarief af te schaffen. Met een WKK kan zowel warmte als elektriciteit worden geproduceerd. Door de inputvrijstelling is de opwek van elektriciteit met fossiele energie financieel aantrekkelijk. In het 55%-pakket van Bestemming Parijs wordt daarom voorgesteld deze inputvrijstelling te beperken tot het aardgas dat wordt aangewend voor de productie van elektriciteit dat wordt geleverd aan het net (over het verbruik van deze elektriciteit moet de

eindverbruiker immers nog belasting betalen). De budgettaire opbrengst bedraagt naar verwachting circa 100 mln. euro per jaar, afhankelijk van de gekozen vormgeving kan de opbrengst hoger of lager uitvallen. Deze maatregel leidt tot een CO₂-reductie in zowel de industrie als de glastuinbouw. Een definitieve uitspraak over de uitvoerbaarheid van de beperking van de inputvrijstelling is pas mogelijk als de vormgeving duidelijk is. Invoering van deze maatregelen per 1 januari 2024 lijkt mogelijk te zijn, maar vergt ook nader onderzoek.

11. *Invoering CO₂-heffing glastuinbouw à la CO₂-heffing industrie ter vervanging van huidig CO₂-sectorsysteem uit convenant glastuinbouw:* Er kan voor de glastuinbouw een CO₂-heffing worden ingevoerd die de systematiek van de CO₂-heffing industrie volgt. Dat wil zeggen: glastuinbouwbedrijven hoeven alleen een belasting te betalen als zij meer uitstoten dan zij aan dispensatierechten toegewezen hebben gekregen. Er wordt verondersteld dat deze prijsprikkel voldoende is om de CO₂-uitstoot te laten dalen tot onder het aantal dispensatierechten, zodat de budgettaire opbrengst nihil is. De heffing vervangt het huidige CO₂-sectorsysteem afgesproken met de glastuinbouwsector. In theorie zou dit sectorsysteem sterk genoeg moeten zijn om de CO₂-reductie te behalen, maar de opzet van het systeem heeft weinig individuele prikkels en kent een vertraging in de afhandeling.¹ Deze maatregel is niet opgenomen in pakket B van Bestemming Parijs.

Innovatie

12 en 13: verhogen budget MIA/Vamil en budget EIA

Het budget voor de MIA/Vamil en de EIA kan verhoogd worden. Dit heeft een beperkt positief effect op de CO₂-reductie.

Fiscale dekkingsmaatregelen klimaat

14. Verhogen tarief vliegbelasting

In het studiegroeprapport Bestemming Parijs (van Geest) is ter dekking taakstellend een verhoging van de vliegbelasting ingeboekt met taakstellend €700 (variant A) tot €1.200 mln. (variant B) per jaar opbrengst, uiteraard is een geringere verhoging ook mogelijk. Ter indicatie: een verdubbeling van het huidige tarief van 7,50 euro per ticket leidt tot een budgettaire opbrengst van circa 200 mln. De vormgeving van de verhoging van de vliegbelasting dient dan nog nader ingevuld te worden (bijv. een vlak of gedifferentieerd tarief). Een verhoging van de vliegbelasting zorgt boekhoudkundig niet voor een bijdrage aan de Nederlandse CO₂-doelen en draagt niet bij aan de verduurzamingsopgave waar de sector voor staat. CO₂-reducties voortkomend uit beprijzing zijn in de luchtvaartsector onzeker, omdat deze afhankelijk zijn van veel factoren. Vanuit klimaattoegpunt hebben maatregelen op internationaal niveau, dan wel Europees, de voorkeur vanwege het internationale karakter van de luchtvaartsector. Op Europees niveau zijn onlangs diverse klimaatvoorstellen gedaan (Fit for 55), waaronder een voorstel voor een Europese kerosineaccijns.

15. Consumptiebelasting vlees

In variant B van het studiegroeprapport Bestemming Parijs (van Geest) is taakstellend €650 mln per jaar ingeboekt. Volgens CE Delft kan een consumptiebelasting op vlees (rund, varken en kip, tarief ter hoogte van de externe kosten) additioneel 1,4 mld euro aan opbrengsten opleveren voor de rijksoverheid. Een consumptiebelasting op vlees is uitvoeringstechnisch complex en waarschijnlijk niet voor 2025 mogelijk. De uitvoerbaarheid en precieze invoeringstermijn moet nader worden onderzocht, daarbij zal ook onderzocht moeten worden wie de uitvoerders van deze nieuwe belasting worden.

16. Verhogen mrb personenauto's

De motorrijtuigenbelasting (mrb) voor personenauto's is momenteel gebaseerd op gewicht en brandstofsoort. Voor emissievrije personenauto's geldt tot 2024 een 100% korting. Er kan worden overwogen om het Rijksdeel van de mrb te verhogen. Een verhoging met 1% levert 44 mln. op. In variant B van Bestemming Parijs is een taakstellende verhoging van 2,3 mld. opgenomen. Dit bedrag is in studiegroeprapport afgestemd op de hoeveelheid dekking die nodig was om binnen

---

¹ Evaluatie instrumentarium glastuinbouw, Delft: CE Delft.

het milieu- en klimaatdomein te komen tot een budgetneutraal pakket. Een andere maatvoering is mogelijk. Naar verwachting is de CO₂-reductie (vergeleken met andere fiscale vergroeningsmaatregelen) beperkt.

17a en 17b. afschaffen/beperken onbelaste reiskostenvergoeding

Ter dekking binnen het klimaatpakket kan de onbelaste reiskostenvergoeding worden verlaagd of afgeschaft. Dit heeft een (beperkt) positief CO₂-reductie effect en een geraamde opbrengst van €650-€1.600 mld per jaar. Deze maatregel is een structuuraanpassing in de loonheffingen die in ieder geval niet eerder dan 1 januari 2024 kan worden gerealiseerd.

In de beantwoording van de formatievragen van 19 en 25 oktober is een overzicht opgenomen van programma's en/of begrotingsgeldten die 2021 aflopen en is een overzicht opgenomen posten die kunnen leiden tot een tekort in de begroting. Financiën beschikt niet over een uitputtend overzicht van alle aflopende specifieke programma's, subsidies en opdrachten. Onderstaand is wel bekend:

A. Begrotingsgeldten die aflopen

1. Jeugdzorg

- Voor 2022 stelt het kabinet 1,3 miljard euro beschikbaar ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Dit komt bovenop de eerder toegezegde 300 miljoen euro voor 2022.
- In de Gemeentefonds-projecties zijn vanaf 2023 nog geen extra middelen opgenomen voor de jeugdzorgproblematiek. Er ligt een zwaarwegend advies van de Commissie van Wijzen om een set maatregelen te nemen en vanuit het Rijk het resterende tekort aan te vullen.
- Tenzij hier bovenop aanvullende maatregelen worden genomen gaat het om een bedrag van 1,45 mld. in 2023 aflopend tot ca. 800 mln. structureel wat nog zou moeten worden toegevoegd aan het Gemeentefonds.

<i>in € miljoenen</i>	2023	2024	2025	2026	<i>Struc.</i>
Resterend tekort jeugdzorg	1.454	1.365	1.258	867	811

2. Opschalingskorting Gemeenten en Provincies

- Het GF en PF is bij formatie Rutte II gekort vanwege veronderstelde opschaling. Voor gemeenten is de oploop in 2022 van 300 mln. naar 570 mln. bevroren, maar start de oploop weer vanaf 2023. Onderstaande reeks betreft de actueel ingeboekte besparingsreeksen voor zowel het gemeente- als provinciefonds.

<i>in € miljoenen</i>	2022	2023	2024	2025	2026
Gemeentefonds	300	700	835	975	975
Provinciefonds	45	55	65	75	75

3. Waardevermeerderingsregeling Groningen

- Met de waardevermeerderingsregeling kunnen bewoners die een schadevergoeding hebben ontvangen van € 1.000 of hoger als gevolg van bodembeweging door gaswinning uit het Groningenveld of door de gasopslag Norg, een subsidie aanvragen tot maximaal € 4.000 voor het treffen van energieverduurzamingsmaatregelen. Deze regeling is in 2017 ingesteld met als juridische einddatum tot 1 april 2022. Recent heeft Kabinet 60 mln. uit bestaande middelen ter beschikking gesteld, met deze extra middelen is er naar verwachting voldoende budget tot de regeling afloopt op 1 april 2022.

4. Actieprogramma Kansrijke Start

- Het programma Kansrijke start is met één jaar verlengd (7 miljoen euro in 2022). Dit programma zorgt voor voorlichting en passende begeleiding aan risicogroepen tijdens de zwangerschap.

5. Verkiezingen

- In 2022 incidenteel 6,5 mln. toegevoegd aan de BZK-begroting om een aantal maatregelen uit de Verkiezingsagenda, die door het kabinet in gang gezet, zijn te continueren in 2022. Deze agenda benoemt maatregelen die het kabinet, de VNG, NVVB en Kiesraad noodzakelijk vinden om de robuustheid en toegankelijkheid van het verkiezingsproces te versterken.

6. Regionaal Uitstapprogramma Prostituees II

- Eerder heeft dit kabinet in de periode 2019 t/m 2021 1 miljoen euro per jaar beschikbaar gesteld voor het Regionaal Uitstapprogramma Prostituees (RUPS) II. Dit is met één jaar verlengd.

7. Dak- en thuislozen

Uitgaven in mln.	2020	2021	2022	2023	Struc.
DU maatschappelijke opvang	475	395	385	385	385
DU Vrouwenopvang	211	215	211	211	211
Tijdelijke impuls aanpak dak- en thuislozen	75	125			
Impuls huisvesting kwetsbare groepen	50	50	10	10	0
Totaal	811	781	606	606	596

- Gemeenten ontvangen structureel middelen voor maatschappelijke opvang voor dak- en thuislozen en vrouwenopvang via decentralisatie-uitkeringen (DU). Het gaat om 385 miljoen euro voor maatschappelijke opvang en structureel 211 miljoen voor vrouwenopvang. Voor DU maatschappelijke opvang valt het bedrag in 2020 en 2021 hoger uit i.v.m. Corona meerkosten.
- Het kabinet heeft voor 2020 en 2021 een tijdelijke impuls van in totaal 200 miljoen gegeven aan gemeenten om de stijging van het aantal dak- en thuislozen aan te pakken. Daarnaast is er incidenteel 120 miljoen beschikbaar gesteld voor de huisvesting van kwetsbare groepen, waar ook dak- en thuislozen onder vallen.

B. Mogelijke meerjarige tegenvallers (indicatief)

Uitgaven in mln.	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Struc
Extra kosten asiel JenV	45	260	201	161	161	161	161
Onderwijs nieuwe inburgeringswet		10-25	10-25	10-25	10-25	10-25	10-25
Wajong	49	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Indexeren AKW		46	106	127	130	130	130
Uitvoeringskosten GLB			30	30	30	30	0
Nitraatrichtlijn		6	30	30	30	0	0
Verpleeghuizen (besparingsverlies IV)*	108	216	324	432	540	648	756
Ggz in de Wlz		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

*prijspeil 2021. Het mogelijke besparingsverlies hangt af van moment van invoering. Niet invoeren leidt tot een structureel verlies van 756 mln. Daarnaast leidt uitstel/afstel tot een groeibijstelling van de Wlz van ca. +0,5%. In het eerste jaar zou dit ca. 100 mln. zijn.

8. Asiel JenV

In de huidige begroting wordt uitgegaan van een gemiddelde bezetting in het COA van ca. 19.500 in 2022 welke afloopt naar ca. 17.000 in 2026. Op basis van de laatste inzichten in de asielinstroom wordt nu verwacht dat de bezetting veel hoger is (ruim 33.000 per jaar in de jaren 2022 t/m 2026) hetgeen leidt tot tussen de 300 en 400 mln. extra uitgaven in deze jaren. De tabel laat de extra kosten voor COA de begroting van JenV zien. De overige kosten worden volgens de bestaande systematiek gedekt uit het ODA-budget (niet in de tabel weergegeven). Daarnaast zijn er mogelijk ook hogere bijkomende kosten voor onder andere huisvesting, integratie en onderwijs.

9. Inburgeringswet

Het rapport van onderzoeksbureau AEF toont aan dat er een tekort is op het budget op de onderwijsroute van de nieuwe inburgeringswet. De precieze hoogte van het tekort moet nog worden uitgewerkt, maar zit tussen 10 en 25 mln. per jaar vanaf 2022.

10. Wajong

Uit de cijfers van het UWV is gebleken dat wet Vereenvoudiging Wajong die per 1 januari 2021 in is gegaan heeft geleid tot hogere uitkeringslasten (61 mln. in 2021) dan eerder was voorzien. Bij najaarsnota stelt SZW als gevolg hiervan de uitkeringslasten naar boven bij met 48,5 mln. Waarschijnlijk werkt dit ook meerjarig door, maar op dit moment is onduidelijk in welke mate.

11. Indexeren AKW

Mogelijk wordt het wetsvoorstel "Niet-indexeren van het basiskinderbijslagbedrag en het extra bedrag van de kinderbijslag in de Algemene Kinderbijslagwet over de jaren 2022, 2023 en deels over 2024" niet aangenomen in de Eerste Kamer. Dit wetsvoorstel zorgt voor dekking voor betaald ouderschapsverlof en intensivering in de uitvoering. In dit geval ontstaat er een dekkingsprobleem van structureel 130 mln. op de begroting van SZW. De daadwerkelijke kosten voor indexering op basis van MEV 2022 liggen hoger.

12. Uitvoeringskosten gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB 2023-2027)

In 2023 gaat het nieuwe GLB in wat uitvoeringskosten met zich meebrengt tot en met 2027 die niet Europees gefinancierd zijn. Het uitvoeringsbudget voor het voorgaande GLB loopt af.

13. 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn

Nederland is verplicht elke vier jaar een actieprogramma op te stellen. Het 6^e actieprogramma waarvoor bij de vorige formatie budget beschikbaar is gesteld loopt af.

14. Integrale Vergelijking (IV) Verpleeghuiszorg

De Integrale Vergelijking (IV) in de sector Verpleging en verzorging stimuleert verpleeghuizen hun bedrijfsvoering te verbeteren. De IV zou in 2021 ingevoerd worden, maar door o.a. corona en complexiteit van het instrument wordt de IV in ieder geval niet voor 2024 ingevoerd, maar waarschijnlijk wordt dit nog later. Dit uitstel leidt mogelijk tot een besparingsverlies. Om dit besparingsverlies in de praktijk te vermijden, worden de tarieven niet verder verhoogd dan het niveau van de 2,1 miljard euro die hoort bij het kwaliteitskader verpleeghuiszorg (prijspeil 2017). De vraag is echter of dit (juridisch) standhoudt. Het CPB gaat in hun doorrekening wel uit van het theoretische scenario waar kostendekkende tarieven juridisch worden afgedwongen, wat leidt tot een theoretisch besparingsverlies dat oploopt tot in ieder geval 324 miljoen euro in 2023, maar mogelijk zelfs tot meer dan 500 mln. in de jaren daarna. Deze verschillen tussen CPB en Rijk worden ingelopen zodra de integrale vergelijking alsnog wordt ingevoerd. Dit onderstreept het belang van een (snelle) invoering van de IV. De IV is immers noodzakelijk om de mogelijke efficiencyslag bij verpleeghuizen volledig te realiseren. Zonder de IV zal het kwaliteitskader verpleeghuiszorg tot circa 0,7 mld. meer kosten.

15. Ggz in de Wlz

Voor de openstelling van de Wlz voor de ggz is afgelopen jaar een forse tegenvaller van bijna 0,9 mld. in de begroting verwerkt. Het indicatieproces van de doelgroep loopt nog. Hierdoor hebben we nog niet het volledige beeld van de kosten die in de Wlz gemaakt worden en kan de tegenvaller mogelijk nog hoger uitvallen. Door FIN en VWS wordt aan maatregelen gewerkt waarmee de beheersbaarheid van de kosten kan worden vergroot.

C. Overige dossiers

16. AOW Suriname

Het nieuwe kabinet moet besluiten over AOW Suriname. Er ligt een advies van de commissie Sylvester en er is een uitspraak van de RvS. De commissie Sylvester stelt dat deze groep een tegemoetkoming zou moeten krijgen en dat risico op precedentwerking beperkt is. De RvS heeft echter geconcludeerd dat er geen juridische grondslag is voor compensatie en de introductie van een nieuwe grondslag de wet ingrijpend zou veranderen met een groot risico dat andere groepen ook gecompenseerd moet worden.

Als het nieuwe kabinet het advies Sylvester volgt, dan zijn de budgettaire gevolgen 1,3-2,9 miljard. Het totaal aan onvolledige AOW opbouw bedraagt ruim 76 miljard.

17. Wetsvoorstel excessief lenen

Ook het wetsvoorstel excessief lenen is aangehouden. Mocht deze maatregel niet doorgaan dan levert ook dit een besparingsverlies op van ca. 35 mln. structureel

Beantwoording van vragen over box 3 n.a.v. eerdere tekst over contourennota

Wat is budgettaire raming van nieuwe stelsel?

Wat zijn vervolgens de budgettaire sleutels? Dus tarief, vrijstelling, progressief tarief etc?

- Het stelsel kan in principe budgettair neutraal worden vormgegeven door het heffingvrije inkomen, de tariefstructuur en het tarief zo te kiezen dat dit het geval is.
- Er is sprake van een afruil tussen het tarief en het heffingvrije inkomen. Een hoger heffingvrij inkomen betekent minder belastingplichtigen, maar ook een lagere belastingopbrengst, die kan worden gecompenseerd met een hoger tarief.
- In dit stadium van het proces is het nog niet mogelijk om een hoogte van het heffingvrije inkomen of het tarief voor te stellen. De hoogte hiervan is sterk afhankelijk van de keuzes die nog moeten worden gemaakt met betrekking tot verliesverrekening, kostenaftrek, hoe om te gaan met onroerend goed en andere variabelen.
- Wel is duidelijk dat bij een stelsel van werkelijk rendement de box-3-opbrengsten veel meer zullen fluctueren. Uitschieters van enkele miljarden euro's in de plus of in de min zullen geen uitzondering zijn.
- De raming zal hierdoor een hoge mate van onzekerheid kennen.
- Ook bij een vormgeving die op termijn budgetneutraal is, kan al in het eerste jaar sprake zijn van een uitschieter die afwijkt van de raming. De rendementen zijn namelijk sterk afhankelijk van de woningmarkt, de aandelenmarkt en de rente op spaargeld en schulden.

Hoe gaat het in nieuwe stelsel met negatieve rendementen? Krijg je dan ook een aftrekpost?

- Negatieve rendementen worden als negatief inkomen afgetrokken van de positieve box 3 inkomsten. Als er per saldo een negatief bedrag uit komt, dan wordt dit negatieve bedrag behandeld als een verlies dat kan worden verrekend met box 3 inkomen uit andere belastingjaren.
- Dit is hetzelfde systeem als op dit moment al geldt in box 1 en box 2.
- Over de termijn voor verliesverrekening wordt nog nagedacht. In box 2 geldt als termijn voor de verliesverrekening: 1 jaar terug, 6 jaar vooruit, in box 1 is dit 3 jaar terug, 9 jaar vooruit.

Hoe ga je om met huurinkomsten?

- Er worden op dit moment twee opties bekeken voor het belasten van huurinkomsten: het belasten van de werkelijke huurinkomsten of het forfaitair belasten van de huurinkomsten.
- Werkelijke huurinkomsten:
  - Voor huurinkomsten en daarmee samenhangende kosten zoals onderhoud is zeer beperkt contra-informatie voor de Belastingdienst beschikbaar. Dit maakt de overgang naar werkelijk rendement complexer dan bij bijvoorbeeld bank- en spaarproducten, waarvoor banken en verzekeraars de relevante gegevens kunnen aanleveren.
  - De enige optie voor het belasten van werkelijke huurinkomsten op korte termijn (gelijktijdig met de overige vermogensbestanddelen) is op basis van zelfaangifte door de belastingplichtigen. Huurinkomsten zijn dan belast, kosten die samenhangen met de verhuur zijn dan aftrekbaar. Daarbij bestaat een hoger risico op misbruik en oneigenlijk gebruik en zal het toezicht arbeidsintensief zijn.
  - Verbeteringen in de contra-informatie (bijvoorbeeld invoeren van een huurregister met huurinkomsten) zijn naar verwachting niet op korte termijn te realiseren.
- Forfaitair belasten van huurinkomsten:
  - Een andere optie is om alle onroerende zaken tijdelijk forfaitair te blijven belasten.

- Er is dan geen risico dat de overgang naar een stelsel van werkelijk rendement voor de overige vermogensbestanddelen vertraging oploopt.
- Het forfaitaire rendement kan specifiek worden toegesneden op onroerende zaken en op de actuele situatie. Het zal waarschijnlijk hoger zijn dan het huidige forfaitaire rendement in de eerste en tweede schijf van box 3.
- In het huidige stelsel is geen onderscheid in het forfait voor verhuurde en niet-verhuurde onroerende zaken. Er wordt onderzocht of het mogelijk is een extra of ander (hoger) forfait te hanteren voor verhuurde onroerende zaken. Werken met meerdere forfaits is wel complexer dan één forfait.
- Het werken met één forfait voor zowel verhuurde als niet verhuurde onroerende zaken betekent dat – net zoals dat in het huidige stelsel het geval is – huurinkomsten niet (separaat) worden belast.
- Een blijvend nadeel van een forfait is dat ongelijke gevallen gelijk behandeld worden (het is immers niet werkelijk rendement dat belast wordt). Verschillende belastingplichtigen met uiteenlopende rendementen worden aangeslagen voor hetzelfde forfaitaire rendement.

Hoe ga je om met aftrekbaarheid schulden?

- Voor het bepalen van de grondslag is het niet meer mogelijk om de waarde van een schuld in mindering te brengen op de waarde van een onroerende zaak of een andere bezitting in box 3.
- Belastingplichtigen die hun onroerende zaken in box 3 met leningen hebben gefinancierd, gaan hierdoor in het nieuwe stelsel meestal meer belasting betalen dan op dit moment het geval is.
- De werkelijk betaalde rente op schulden, ook op schulden aangegaan ter financiering van onroerende zaken, worden binnen box 3 wel aftrekbaar.
- Ook waardemutaties van schulden zullen gaan behoren tot de inkomsten in box 3. Een waardemutatie van een schuld kan zich voordoen bij afwaardering, kwijtschelding of valutaverschillen.

Grondslagverbreding Vpb / Ter Haar :

Uw vragen:

- 1a. Welke maatregelen uit Ter Haar basispakket zijn er nog over?
- 1b. Wat is de bijbehorende budgettaire raming?
- 1c. Is er samenloop met de al aangescherpte earningsstripping?
- 1d. Wat zou impact op investeringsklimaat nog zijn?
2. Open vraag: wat komt er nog aan vanuit EU op dit punt? (Dus bijv digitax, ccctb etc)

Inhoudsopgave	pag.
1 Beantwoording vragen 1a-1d	2
2 Beantwoording vraag 2	4
3 Overige maatregelen evenwichtigere belastingheffing vennootschapsbelasting	5
4 Maatregelen <i>aanvullende</i> pakket Ter Haar	6
5 Maatregelen Commissie doorstroomvennootschappen (" <i>Ter Haar 2</i> ")	8

Vooraf

Door de internationale ontwikkelingen gaat er de komende jaren op terrein van de vennootschapsbelasting veel gebeuren (zie ons antwoord op vraag 2). Belastingontwijking kan het meest effectief worden aangepakt in een zo groot mogelijk internationaal verband. Nederland speelt een voortrekkersrol bij de totstandkoming van de internationale afspraken en kan hierbij hoog inzetten. Wanneer deze afspraken zijn gemaakt kan Nederland bovendien unilateraal voor strenge implementatie kiezen, zoals ook bij de implementatie van ATAD 1 en 2 is gedaan.

De maatregelen van Ter Haar overlappen voor een belangrijk deel met deze internationale afspraken. Het unilateraal vormgeven van maatregelen die vooruitlopen op de implementatie van EU-richtlijnen maakt de daaropvolgende implementatie van die richtlijnen aanzienlijk complexer. Bovendien vergroot dit het risico dat wetgeving wordt ingevoerd die slechts voor een zeer korte termijn van toepassing is. Dit leidt tot een inbreuk op de rechtszekerheid en tot verzwaring van de gevolgen voor de uitvoering en het bedrijfsleven.

De ambtelijke appreciatie is daarom dat het niet opportuun is om op dit moment unilateraal vooruit te lopen op deze internationale ontwikkelingen waarover reeds consensus is bereikt. Zeker gezien de internationale ambitie om Pijler 1 (herverdeling heffingsrechten) en 2 (minimum winstbelasting) in 2023 te implementeren, waartoe de EC nog dit jaar een richtlijnvoorstel zal presenteren voor Pijler 2 en volgend jaar voor Pijler 1. De EC zal ook nog dit jaar het richtlijnvoorstel doorstroomvennootschappen presenteren.

Er zijn echter wel unilaterale maatregelen denkbaar op het thema van evenwichtigere belastingheffing in de vennootschapsbelasting die onafhankelijk van de internationale ontwikkelingen genomen kunnen worden. Het betreft drie maatregelen waarvan er twee niet zijn opgenomen in de Ter Haar-rapporten en één maatregel uit het Ter Haar 2-rapport:

- i) een verbod op directe beleggingen in Nederlands vastgoed door fiscale beleggingsinstellingen (fbi's) (ca. € 50 miljoen) (zie p.5);
- ii) het verlagen van de drempel in de earningsstrippingmaatregel (€ 100-200 miljoen) (zie p.5); en
- iii) het schrappen van de safe harbour voor rente- en royaltydoorstromers (geen budgettair effect) (zie p.8).

Maatregel (ii) vermindert de prikkel tot het splitsen van de activiteiten over meerdere vennootschappen om zo meermaals een fiscaal voordeel te genieten (fragmentatie). De prikkel vermindert omdat met deze maatregel het voordeel 'per fragmentatie' kleiner wordt. Wij signaleren dat het risico op fiscaal gemotiveerde constructies door fragmentatie ook bestaat vanwege het grote verschil tussen het lage en hoge tarief in de vennootschapsbelasting (10,8 %-punt). Het ambtelijk advies is dit tariefverschil te beperken.

De Belastingdienst schat in dat voor de bovengenoemde drie maatregelen de noodzakelijke aanpassingen in de systemen beperkt zijn, zodat die in de totale workload ingepast moeten kunnen worden. Het is daarbij van belang dat inwerkingtreding per boekjaar plaatsvindt (en niet per kalenderjaar). De Belastingdienst verwacht gevolgen voor het toezicht die bij de verdere uitwerking in kaart moeten worden gebracht.

Het actuele inzicht vanuit uitvoeringsperspectief is voorts dat in de komende kabinetsperiode in de vennootschapsbelasting waarschijnlijk (politieke) keuzes gemaakt moeten worden over de ingangsdata als een substantieel beleidspakket wordt voorgesteld. Dit betekent keuzes maken in nieuw beleid en het tempo waarmee dat kan worden uitgevoerd, de modernisering van de ICT-systemen en de vernieuwing zoals het verbeteren van de dienstverlening aan burgers en bedrijven en het op orde brengen van de informatievoorziening.

1 Beantwoording vragen 1a-1d

Onderstaande tabel beantwoordt de vragen 1b, 1c en 1d voor alle maatregelen uit het basispakket van Ter Haar die nog niet zijn genomen door het huidige kabinet (A2, A3, A4, A5 en A7). Hieronder volgt eerst een korte toelichting op de maatregelen.

A2, A3 en A4

- De maatregelen A2, A3 en A4 zijn kostenaftrekbeperkingen in de vennootschapsbelasting (vpb). Maatregel A2 beperkt de aftrek van aandeelhouderskosten¹ tot een nader te bepalen percentage van de winst. Maatregel A3 beveelt onderzoek aan naar een aftrekbeperking op royaltykosten tot een nader te bepalen percentage van de winst. En maatregel A4 beveelt een aanvullend gezamenlijk maximum aan aftrekbare rentekosten, aandeelhouderskosten en royaltykosten aan.
- De Commissie beveelt eerst nader onderzoek aan naar alle drie de maatregelen. Voor maatregel A2 is het advies om eerst de omvang van aandeelhouderskosten te onderzoeken om de maximale aftrekbaarheid te bepalen. Voor maatregel A3 geldt dat de commissie zelfs niet gebleken is in welke mate en op welke manier eventuele royaltystructuren in Nederland precies vorm krijgen. Daarom beveelt de commissie hiernaar onderzoek aan. Maatregel A4 is een afgeleide van de maatregelen A2 en A3 en dus afhankelijk van de uitkomsten van die onderzoeken. Deze onderzoeken lopen nog. Wij verwachten in het eerste halfjaar van 2022 de resultaten.

---

¹ Aandeelhouderskosten zijn kosten die een hoofdkantoor maakt in de hoedanigheid van aandeelhouder, bijvoorbeeld om kosten voor het opstellen van de jaarrekening, uitgifte van aandelen, activiteiten van RvC, corporate governance, etc.

A5 en A7

- Maatregel A5 betreft een vijftal aanpassingen van de bestaande "aanvullende CFC-maatregel". De aanvullende CFC-maatregel heeft tot doel te voorkomen dat belastingplichtigen winsten verschuiven door mobiele activa – zoals intellectueel eigendom – te verplaatsen naar een CFC² in een laagbelastend land. Als belastingplichtigen dat toch doen, dan zorgt de aanvullende CFC-maatregel ervoor dat de inkomsten van die CFC in Nederland worden belast. De maatregel geldt sinds 2019 als onderdeel van de implementatie van de eerste EU-richtlijn anti-belastingontwijking (ATAD1).
- Maatregel A7 beperkt de aftrek van afschrijvingskosten op bezittingen als die vanuit een ander land worden overgeheveld naar Nederland zonder dat in het andere land voldoende belasting is geheven over de overdrachtswinst.
- Maatregelen A5 en A7 hebben een zeer sterke samenhang met de afspraken in internationaal verband om een minimumniveau van belastingheffing te waarborgen ("pijler 2"). Onze ambtelijke appreciatie is dat het niet opportuun is met unilaterale maatregelen vooruit te lopen op de implementatie van deze afspraken (zie onze opmerkingen vooraf). Bovendien is maatregel A7 Europeesrechtelijk kwetsbaar.

Maatregelen die nog niet zijn genomen uit de basisvariant van de Adviescommissie belastingheffing van multinationals ("Ter Haar")			
Maatregel	Budgettaire opbrengst	Samenloop met earningsstrippingmaatregel (aftrekbeperking op rente)	Impact investeringsklimaat (conform Ter Haar)
A2. Beperk de aftrek van aandeelhouderskosten tot een maximum percentage van de belastbare winst in combinatie met een doelmatigheidsdrempel.	Afhankelijk van omvang van resultaat onderzoek en gekozen vormgeving.	Hoewel het mechanisme vergelijkbaar is (kosten zijn aftrekbaar tot een bepaald percentage van de winst), kan deze maatregel apart worden vormgegeven. Er kan een andere drempel, een ander percentage en evt. een ander winstbegrip gekozen worden.	Negatief effect op het vestigingsklimaat voor (regionale) hoofdkantoren. Geen verwacht negatief effect op reële investeringen in Nederland.
A3. Onderzoek of de aftrek van royalty's beperkt moet worden tot een maximum percentage van de belastbare winst.	N.v.t. Het betreft een onderzoek, geen maatregel.	Idem als A2.	Negatief effect op reële investeringen, maar alleen voor bedrijven die relatief veel gebruik maken van intellectueel eigendom binnen de groep voor het genereren van winst in Nederland.
A4. Beperk de aftrek van rente en aandeelhouderskosten (en eventueel royalty's) gezamenlijk tot een maximum percentage van de belastbare winst.	Afhankelijk van resultaat onderzoek en gekozen vormgeving.	Ja, omdat deze maatregel een aanvullende grens stelt aan de aftrekbare rentekosten bovenop de bestaande earningsstripping-maatregel.	Combinatie en versterking van het effect van A2 en A3.
A5. Maak de bestaande CFC-regels effectiever door o.a. de door de CFC uitgekeerde winsten te belasten en de uitzondering voor wezenlijke economische activiteiten aan te passen.	Naar huidig inzicht enkele tientallen tot honderden miljoenen euro.	Nee.	Negatief effect op het vestigingsklimaat voor (regionale) hoofdkantoren. Geen verwacht negatief effect op reële investeringen in Nederland.

² CFC staat voor *Controlled Foreign Company*. Een CFC is een lichaam (vaak een vennootschap) dat direct of indirect door de Nederlandse belastingplichtige wordt gecontroleerd (meerderheidsbelang), gevestigd is in een land dat op de Nederlandse lijst met laagbelastende en non-coöperatieve jurisdicties staat, en waarvan de inkomsten in belangrijke mate bestaan uit "besmette voordelen" (d.w.z. passieve inkomsten zoals rente, royalty's en dividenden).

A7. Beperk de afschrijving op vermogensbestanddelen die binnen concern zijn overgedragen in aftrek voor zover de afschrijving ziet op de stille reserves in het vermogensbestanddeel die bij de overdracht niet voldoende belast zijn geweest.	Geen, vanwege verwacht gedragseffect.	Nee.	Multinationals worden ontmoedigd de voor hen waardevolle bezittingen naar Nederland te halen. Er kan daarom sprake zijn van een beperkt neerwaarts effect op reële investeringen.

2 Beantwoording vraag 2

Overzicht verwachte EU-richtlijnvoorstellen op het gebied van de vennootschapsbelasting	
Voorstel	Verwachte datum
De aanpak van doorstroomvennootschappen	22 december 2021
De EU implementatie van het Inclusive Framework akkoord, in het kader van de internationale belastinghervorming, over een minimum effectief tarief van 15% (pijler 2).	22 december 2021
Het verkrijgen van een gelijkere fiscale behandeling tussen Vreemd en Eigen vermogen. In het jargon heet dit voorstel: DEBRA (Debt-equity bias reduction allowance) genoemd.	In de loop van 2022
De EU implementatie van het Inclusive Framework akkoord, in het kader van de internationale belastinghervorming, over een andere verdeling van winsten en heffingsrechten tussen landen voor de grootste en meest winstgevende multinationals, waaronder grote digitale bedrijven (pijler 1).	In de loop van 2022
Jaarlijkse publicatie van het effectieve vennootschapsbelastingtarief van bepaalde multinationals, gebruikmakend van de berekeningsmethode die door het Inclusive Framework akkoord is overeengekomen om het effectieve minimum tarief vast te stellen.	Eind 2022
BEFIT (Business in Europe: Framework for Income Taxation). BEFIT is geharmoniseerde vennootschapsbelasting aangevuld met de nieuwe internationale afspraken over een effectief minimum tarief en de herverdeling van heffingsrechten aan marktlanden.	2023

3 Overige maatregelen evenwichtigere belastingheffing vennootschapsbelasting

Overige maatregelen evenwichtigere belastingheffing vennootschapsbelasting											
Maatregel	Budgettaire opbrengst		Appreciatie								
Verbod op directe beleggingen in Nederlands vastgoed door fiscale beleggingsinstellingen (fbi's).	Ca. 50 miljoen		Buitenlandse beleggers kunnen in sommige gevallen zonder heffing van vennootschapsbelasting of dividendbelasting in Nederlands vastgoed beleggen door gebruik te maken van het fbi-regime. Momenteel loopt een evaluatie naar het fbi-regime (resultaat verwacht in Q1 2022). Daar volgt mogelijk een maatregel uit om deze route af te snijden (eerder ook opgenomen in het RA 2017). Een verbod op directe beleggingen in Nederlands vastgoed door fbi's raakt ook Nederlandse beleggers (retailbeleggers en institutionele beleggers zoals pensioenfondsen), tenzij ze hun belegging kunnen herstructureren. Bovendien kan de maatregel negatieve gevolgen hebben voor de huurmarkt omdat daarvoor ook investeerders nodig zijn.								
Verlagen drempel in de earningsstrippingmaatregel (huidige drempel: € 1 miljoen)	Drempel	Opbrengst	Het verlagen van de drempel zorgt voor een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen in de vpb. Het vermindert bovendien de prikkel tot fragmentatie (het splitsen van de activiteiten over meerdere vennootschappen) omdat het voordeel 'per fragmentatie' kleiner is. Door deze maatregel wordt de earningsstrippingmaatregel op een grotere groep belastingplichtigen van toepassing: <table border="1" data-bbox="938 1182 1378 1384"> <thead> <tr> <th>Drempel</th> <th>Aantal extra belastingplichtigen structureel geraakt door earningsstrippingmaatregel</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>€ 1.000.000</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>€ 500.000</td> <td>1.300</td> </tr> <tr> <td>€ 250.000</td> <td>6.400</td> </tr> </tbody> </table> Naarmate de drempel verder wordt verlaagd wordt een groter deel van het mkb geraakt door de earningsstrippingmaatregel. Een aanscherping zal ook een effect hebben op woningcorporaties. Daarbij heeft een aanscherping van de earningsstrippingmaatregel – afhankelijk van de aanwending van de opbrengst – volgens het CPB en Ter Haar een negatief effect op investeringen.	Drempel	Aantal extra belastingplichtigen structureel geraakt door earningsstrippingmaatregel	€ 1.000.000	0	€ 500.000	1.300	€ 250.000	6.400
	Drempel	Aantal extra belastingplichtigen structureel geraakt door earningsstrippingmaatregel									
	€ 1.000.000	0									
	€ 500.000	1.300									
€ 250.000	6.400										
€ 1.000.000	€ 0										
€ 500.000	€ 100 miljoen										
€ 250.000	€ 200 miljoen										

4 Maatregelen aanvullende pakket Ter Haar

De Commissie was van gezamenlijk oordeel dat de basisvariant de balans tot grondslagverbreding en vestigingsklimaat heeft gevonden. Voor de maatregelen in het aanvullende pakket geldt dat dus **niet**.

Deze maatregelen hebben geen samenloop met de (aanscherping van) de earningsstrippingmaatregel tenzij dit expliciet is benoemd in de kolom met ambtelijke appreciatie.

Aanvullende maatregelen van de Adviescommissie belastingheffing van multinationals ("Ter Haar")		
Maatregel	Budgettaire opbrengst	Ambtelijke appreciatie
B1. Scherp de earningsstrippingmaatregel aan door de aftrekbare rente te verlagen van 30% naar 25% van de EBITDA	300 miljoen	Recentelijk reeds aangescherpt, en wel naar 20% van de EBITDA. Dat is strenger dan het voorstel van de Commissie, die suggereerde om het aftrekpercentage in de earningsstrippingmaatregel te verlagen van 30% naar 25% van de fiscale EBITDA (grof gezegd: het bruto bedrijfsresultaat). De maatregel heeft een negatief effect op investeringen (CPB, Kansrijk belastingbeleid).
B2. Beperk de aftrek van rente die samenhangt met de aankoop van deelnemingen (dichten 'Bosalgat')	Naar verwachting 50-100 miljoen	Geen aanleiding voor invoering, gezien robuuste earningsstrippingmaatregel, die bovendien nog verder is aangescherpt. Met de invoering van de earningsstrippingmaatregel is een specifieke renteaftrekbeperking die zich richtte tegen de aftrek van rente die samenhangt met de aankoop van deelnemingen (Bosalgat) juist afgeschaft (in 2019). Het afschaffen van enkele specifieke renteaftrekbeperkingen en invoeren van één generieke renteaftrekbeperking zorgt voor een meer robuust systeem van renteaftrekbeperkingen en is daarmee voor zowel de Belastingdienst als belastingplichtigen beter uitvoerbaar.
B3. Breid artikel 10a Vpb - dat de aftrek van rente beperkt - uit naar royalty- en huurbetalingen	Nader te bepalen (geen zicht op royalty's, huur en leasebetalingen in aangifte-informatie).	De maatregelen liggen in het verlengde van de afspraken in internationaal verband om een minimumniveau van belastingheffing te waarborgen (pijler 2). Niet opportuun om op dit moment unilateraal vooruit te lopen op deze internationale ontwikkelingen waarover reeds consensus is bereikt.
B4. Beperk de aftrekbaarheid van alle soorten betalingen binnen concern die in het ontvangende land onvoldoende belast zijn.	50 miljoen bij ruime toepassing maatregel	Zeer sterke samenhang met de afspraken in internationaal verband om een minimumniveau van belastingheffing te waarborgen (pijler 2). Niet opportuun om op dit moment unilateraal vooruit te lopen op deze internationale ontwikkelingen waarover reeds consensus is bereikt.
B5. CFC op actieve inkomsten	Naar huidig inzicht enkele tientallen tot honderden miljoenen euro's	Zeer sterke samenhang met de afspraken in internationaal verband om een minimumniveau van belastingheffing te waarborgen (pijler 2). Niet opportuun om op dit moment unilateraal vooruit te lopen op deze internationale ontwikkelingen waarover reeds consensus is bereikt.
B6. Voer een niet-conditionele bronheffing op rente en royalty's in.	50 miljoen per jaar	Er is onlangs een conditionele bronbelasting ingevoerd op rente en royalty's. De wet bronbelasting 2021 is recentelijk uitgebreid met de bronbelasting op dividenden Deze uitbreiding is inpasbaar met ingang van het jaar 2024. De effecten van deze maatregelen zullen nauwlettend gemonitord worden. In dat kader is het opportuun om eerst de gevolgen te bezien, alvorens te besluiten tot een uitbreiding van de bronbelasting. Bovendien raakt volgens de een dergelijke, generieke bronbelasting ook niet-fiscaal gedreven betalingen hetgeen schadelijk is voor bona fide ondernemingen.

B7. Maak van de bestaande eigen vermogensrechten voor dienstverleningslichamen (doorstromers) een open norm	Geen	Naar verwachting zal de maatregel het effect hebben dat voor (vanuit beleidsmatig oogpunt) ongewenste doorstroomvennootschappen Nederland als vestigingsplaats minder aantrekkelijk zal zijn. Met het laten vervallen van de safe harbour en de keuze van een open norm in relatie tot de benodigde omvang van het eigen vermogen sluit Nederland beter aan bij de internationale praktijk.
B8. Unilaterale digitale dienstenbelasting	-	In het kader van internationale (OESO / Inclusive Framework) akkoord van 8 oktober jl. heeft Nederland zich geëngaat om <u>geen</u> unilaterale digitale dienstenbelasting in te voeren. Onderdeel van het akkoord is dat landen geen nieuwe digitale dienstenbelastingen invoeren en bestaande digitale dienstenbelastingen intrekken.
B9. Heffing die samenhangt met werkgelegenheid	Afhankelijk van de vormgeving	Complexe maatregel die omliggende landen niet kennen (alleen van Zuid-Korea is bekend dat ze dit <i>tijdelijk</i> heeft gedaan). De uitvoering van deze maatregel wordt nu reeds ingeschat als problematisch en ingrijpend, waarbij de kans reëel is dat bij de verdere uitwerking meer complexiteit boven water zal komen.

5 Maatregelen Commissie Doorstroomvennootschappen ('Ter Haar 2')

- Het rapport van de Commissie Doorstroomvennootschappen (Ter Haar 2) wordt binnenkort aan de staatssecretaris van Financiën aangeboden en vervolgens in de MR behandeld en aan de Kamer gezonden.
- Het rapport richt zich, naast een pleidooi voor verdere kennisvermeerdering, vooral op **acties in Europees verband**. Dit heeft een aantal redenen.
  - Er heeft een zekere 'beleidsstapeling' plaatsgevonden, waarbij nog niet duidelijk is in hoeverre de reeds genomen maatregelen effect hebben. Veel maatregelen zijn recent in werking getreden of moeten nog geïmplementeerd worden. We zullen pas op z'n vroegst in 2024 met eerste effectmetingen kunnen zien wat de effecten van deze maatregelen zijn geweest.
  - Hoewel unilaterale maatregelen in Nederland bij kunnen dragen aan het doel om de rol van Nederland als doorstroomland te verkleinen, is de materiële opbrengst in internationaal perspectief beperkt als stromen vervolgens via een ander Europees land gaan lopen.
  - De internationale ontwikkelingen bevinden zich in een stroomversnelling. Met de implementatie van de grote voorstellen die op komst zijn (zie onderdeel 2 op p.3) komt er al veel werk op de Belastingdienst af. Nationale maatregelen die overlappen met de aanstaande internationale richtlijnen zorgen voor extra druk op de uitvoering en kunnen deels overbodig worden door de voorgestelde richtlijnen op EU of OESO niveau. Doel is om zowel Pijler 1 als Pijler 2 per 2023 in werking te laten treden.
- In lijn met de commissie adviseren wij daarom om op **Europees niveau hoog in te zetten**. Als de richtlijnen vervolgens worden aangekondigd, kan er eventueel voor worden gekozen om deze strenger te implementeren dan het minimumniveau. Dit heeft Nederland ook bij de richtlijnen ATAD 1 en 2 gedaan.
- De commissie constateert ook de mogelijkheid om zinvolle **unilaterale maatregelen** te nemen. Hierbij kan het schrappen van de safe harbour voor rente- en royaltydoorstromers worden overwogen. De Commissie Doorstroomvennootschappen verwacht dat het hierdoor minder aantrekkelijk wordt voor doorstroomvennootschappen om zich in Nederland te vestigen, omdat zij minder zekerheid krijgen over de mogelijkheid om betaalde bronbelasting te verrekenen. Deze maatregel werd ook door de Adviescommissie belastingheffing van multinationals (Ter Haar 1) aanbevolen en heeft naar verwachting geen budgettaire effecten. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de gevolgen voor de Belastingdienst (zie de opmerking onder het kopje Uitvoering op pagina 2).

Tabel maatregelen Commissie Doorstroomvennootschappen (Ter Haar 2)		
Thema	Maatregel	Ambtelijke appreciatie
<i>Fiscaal</i>	Het schrappen van de safe harbour voor rente- en royaltydoorstromers (DVL's). → De safe-harbour ter invulling van het "passend eigen vermogen" om de gelopen risico's te dragen schrappen en vervangen door een open norm wordt het door de verminderde zekerheid minder aantrekkelijk voor doorstroomvennootschappen om zich in Nederland te vestigen. → De commissie vraagt aandacht voor EU-rechtelijke aspecten van deze aanbeveling	Deze maatregel is ook door Ter Haar 1 aanbevolen. Naar verwachting zal de maatregel het effect hebben dat voor (vanuit beleidsmatig oogpunt) ongewenste doorstroomvennootschappen Nederland als vestigingsplaats minder aantrekkelijk zal zijn. Met het laten vervallen van de safe harbour en de keuze van een open norm in relatie tot de benodigde omvang van het eigen vermogen sluit Nederland beter aan bij de internationale praktijk.
<i>Internationaal</i>	Uitbreiding van de PPT tot het hele belastingverdrag (indien niet multilateraal geregeld). → Met de PPT wordt voorkomen dat oneigenlijk gebruik kan worden gemaakt van het Nederlandse belastingverdragen netwerk (<i>treaty shopping</i>)	Dit is al Nederlands beleid en is dus geen nieuwe maatregel die nog kan worden genomen.
<i>Internationaal</i>	Een proactieve houding ten aanzien van het komende EU-richtlijnvoorstel over doorstroomvennootschappen. → Een aanscherping van de Moeder-dochterrichtlijn zou onder meer gericht kunnen zijn op het ontnemen van fiscale voordelen van tussengeschoven houdsters, zoals de deelnemingsvrijstelling. → Zet bij het richtlijnvoorstel tevens in op gerichte uitwisseling van relevante informatie over doorstroomactiviteiten tussen EU-lidstaten.	Sluit aan bij de positie van vorige kabinet. De Europese Commissie is nog bezig met het opstellen van de richtlijn ter bestrijding van doorstroomvennootschappen, deze wordt eind 2021 verwacht.
<i>Internationaal</i>	Een duidelijke invulling van unierechtelijke anti- misbruikbeginsel in EU-verband. → Een aanscherping van de Moeder-dochterrichtlijn zou onder meer gericht kunnen zijn op het ontnemen van fiscale voordelen van tussengeschoven houdsters,	De Europese Commissie is nog bezig met het opstellen van de richtlijn ter bestrijding van doorstroomvennootschappen, deze wordt eind 2021 verwacht. Voorgesteld wordt om deze richtlijn af te wachten en te bezien in welke mate de punten uit deze aanbeveling daarin worden meegenomen.

	zoals de deelnemingsvrijstelling. → Zet bij het richtlijnvoorstel tevens in op gerichte uitwisseling van relevante informatie over doorstroomactiviteiten tussen EU-lidstaten.	
<i>Informatie-uitwisseling</i>	Uitbreiding van de spontane uitwisseling van informatie over vennootschappen. → De spontane uitwisseling van informatie aan bronlanden zou moeten worden uitgebreid tot vennootschappen die niet voldoen aan de (nieuwe) risico-eisen. → Uitbreiden van informatie uitwisseling naar situaties waarin Nederland een schakel is in een grensoverschrijdende structuur. → Brengt EU-rechtelijke risico's met zich. Om die risico's te mitigeren zou het aangekondigde EU richtlijnvoorstel mogelijk een uitkomst kunnen bieden.	De Europese Commissie is nog bezig met het opstellen van de richtlijn ter bestrijding van doorstroomvennootschappen, deze wordt eind 2021 verwacht. In het kader van de EU-rechtelijke risico's waar de commissie op wijst, is het verstandig om deze richtlijn af te wachten.
<i>Informatie-uitwisseling</i>	Spontane informatie-uitwisseling bij vrijgestelde vervreemdingswinsten. → Om het bronland beter in staat te stellen om waar nodig een antimisbruikbepaling toe te passen, zou de uitwisseling moeten zien op situaties waarin een in Nederland gevestigde entiteit met weinig substance de aandelen in een buitenlandse vennootschap vervreemdt.	Gegeven het op handen zijnde richtlijn voorstel van de Europese Commissie ter bestrijding van doorstroomvennootschappen, lijkt de beste weg vooruit om de aanbeveling over de spontane informatie uitwisseling mee te nemen in de beoordeling van het richtlijnvoorstel.
<i>Transparantie UBO's³</i>	Aanscherpen verplichtingen bij aanmerken van het 'hogere leidinggevend personeel' als UBO's.	Verstandig om te volgen bij onderzoek door poortwachters. Volgt echter uit EU-wetgeving. Op dit moment wordt een nieuw AML-package met wetgeving onderhandeld. Bij de aanscherpingen van de UBO-bepalingen kan het nieuwe kabinet hierop inzetten.
<i>Transparantie UBO's</i>	Beter doorzoekbaar maken van reeds openbare gegevens in het UBO-register	Ligt gevoelig in verband met privacy. Op grond van een motie is de regering gevraagd om een jaar en vier jaar na vulling van het register de impact op de privacy te beoordelen. Daarnaast is afgelopen oktober een motie aangegeven die oproep om te kijken naar meer privacywaarborgen. De aanbeveling van de

³ UBO = *Ultimate Beneficial Owner* (uiteindelijk gerechtigde).

		commissie zouden bij deze evaluaties en onderzoeken betrokken kunnen worden.
<i>Transparantie UBO's</i>	Internationale invoering van UBO-registers met openbare gegevens.	Dit was onder het vorige kabinet al staand beleid en hier zetten we ons in internationale gremia voor in.
<i>Jaarrekeningen-recht</i>	Schrappen van de vrijstelling in artikel 2:403 BW.	J&V: Niet proportioneel. Zoals Commissie ook zelf aangeeft, geldt deze maatregel voor alle ondernemingen (mede doordat doorstroomvenn. lastig te definiëren zijn). Schrapping van de vrijstelling brengt voor veel ondernemingen een onnodige extra rapportageplicht met zich mee.
<i>Jaarrekeningen-recht</i>	Bij het bepalen van de omvang van een bedrijf de gegevens van deelnemingen altijd meetellen en indien relevant ook de financiële inkomsten.	J&V: De aanbeveling is juridisch, mede in het kader van het EU-recht, niet houdbaar en leidt tot onnodige extra rapportageverplichtingen voor veel ondernemingen.
<i>Jaarrekeningen-recht</i>	Voor rechtspersonen met hoofdzakelijk financiële inkomsten de drempel voor de netto-omzet toepassen op een ander inkomensbegrip.	J&V: Gevolgen voor rest van ondernemend NL nog onduidelijk. Moet onderzocht worden of dit mogelijk is met een nieuwe Minister.
<i>Toezicht en opsporing</i>	Aanscherpen aanpak illegale trustdienstverlening.	Sluit aan op al lopende acties van het vorige kabinet.
<i>Toezicht en opsporing</i>	Vervolgonderzoek naar witwassen en doorstroomactiviteiten.	Steunen we en moet binnen het FEC besproken worden.
<i>Toezicht en opsporing</i>	Intensivering internationale samenwerking in tegengaan criminele doorstroomactiviteiten.	Sluit aan bij beleid vorige kabinet.
<i>IBO</i>	Het ontzeggen van de toegang tot investeringsbeschermingsovereenkomsten (IBOs) aan doorstroomvennoetschappen.	BZ: Multilateraal: Onder het vorige kabinet is op multilateraal niveau ingezet op het hervormen van investeringsbescherming. Aspecten van het gebruik van IBOs door brievenbusfirma's staan daar ter discussie. Deze discussies lopen nog en zullen naar verwachting nog enige tijd duren. Bilateraal: Nederland heeft een nieuwe IBO modeltekst ontwikkeld die in 2019 is gepubliceerd. Er zijn verkennende stappen gezet richting (her)onderhandelingen van IBOs op basis van deze tekst. Hier zijn door gebrekkige interesse van gesprekspartners en een gebrek aan capaciteit nog geen concrete resultaten uit gekomen.

Formatievragen zijtafel Financiën Lasten Varia

Inleiding:

In bijgaand document de beantwoording van onderstaande vragen m.b.t. de lastenkant. Zie inhoud voor het overzicht en de navigatie naar de gewenste pagina.

Inhoud

Inleiding:.....	1
1. Frisdrankentaks: uitvoerbaarheid of evt. alternatief via normering.....	2
2. Tabaksaccijns: sleuteltabel en stappen tot preventieakkoord.....	4
3. Alcoholaccijns: sleuteltabel.....	5
4. Checkvraag BTW op fruit.....	6
5. Vleestaks: in het verlengde hiervan. Onderhandelingspositie supermarkten?	7
6. Alternatieve vormgeving bankenbelasting. Bijv. thincap verhogen of meer meebewegend met conjunctuur	8
7. Financiële Transactie belasting; kan dat? Link pensioenfondsen.....	10
8. Bronheffing door digitale platforms bij uitbetaling. Kan dat?.....	11
9. Lijstje opties belasten huurinkomsten in box 3 en/of in box 2;	12
10. Verhogen overdrachtsbelasting niet-woningen (in stapjes van 0,1 mld. tot 0,4 mld.) ...	15
11. Tabel met maatregelen: schenkbelasting, middelingsregeling en vliegbelasting	16
12. Hoe is ODE-opbrengst over de verschillende schijven verdeeld?.....	17

1. Frisdrankentaks: uitvoerbaarheid of evt. alternatief via normering

- **Een belasting op suikerhoudende dranken is in principe uitvoerbaar** omdat dit de introductie van een tariefstaffel (naar suikergehalte) in de bestaande verbruiksbelasting op niet-alcoholische dranken betreft. Naar verwachting is er minstens één jaar nodig om de tariefstaffel in te voeren na parlementaire vaststelling. Deze termijn is wel afhankelijk van het concrete wetsvoorstel (en Uitvoeringstoets daarop) en mogelijke cumulatie met andere wijzigingen op douane- en accijnsgebied.
- **Tijdens het wetsvoorbereidingstraject moet de tariefstaffel nader geconcretiseerd worden.** Dit is belangrijk voor de uitvoering, maar ook voor de gezondheidseffecten en budgettaire effecten die met de heffing worden beoogd. Zo zal een tariefsverhoging van minstens 10-20% niet alleen tot meer overheidsinkomsten leiden, maar ook tot minder consumptie van suikerhoudende dranken. Tegelijkertijd is ook de vormgeving van de staffel belangrijk. Zo kunnen alleen dranken zonder suiker of zoetstoffen worden vrijgesteld van een verdere vlakke heffing op suikerhoudende dranken (Noorse variant). Ook is een tariefstaffel met meerdere treden mogelijk, die ook producenten stimuleert om minder suiker toe te voegen. Ervaring uit het Verenigd Koninkrijk laat zien dat dit daadwerkelijk een effect heeft op het suikergehalte in het productaanbod.
- **Voor een groter gedragseffect op consumenten**, kan worden overwogen om de introductie van een belasting op suikerhoudende dranken te combineren met andere instrumenten die het gedrag beïnvloeden (bijvoorbeeld reclameverbod of bewustwordingscampagne).
- **Normering kan aanvullend gebruikt worden, maar niet als vervanging van een belasting op suikerhoudende dranken.** Een maximum suikergehalte opnemen in de Warenwet is in principe juridisch mogelijk. Wel moet aangetoond worden dat het consumeren van suikers via dranken een zodanig risico voor de volksgezondheid betreft, dat dit een beperking van het vrije verkeer van goederen rechtvaardigt. Anders is het maximum alleen van toepassing op Nederlandse productie. Tevens kan in de Warenwet alleen een maximum toegestaan suikergehalte worden vastgelegd. Onder dat maximum zijn met normering geen stimulerende criteria voor verdere suikerreductie te realiseren.

Budgettaire gevolgen

- In onderstaande tabel zijn de budgettaire gevolgen van 3 varianten opgenomen. Hierbij is uitgegaan van een standaard gedragseffect van 20%. Een voorzichtige inschatting is dat € 400 miljoen de maximale opbrengst is om op te halen binnen de verbruiksbelasting op niet alcoholische dranken.
- Om de bestaande verbruiksbelasting op niet alcoholische dranken (incl. mineraalwaters) per 1 januari 2022 te verhogen (variant 1 en 2), moet deze maatregel 15 december 2021 definitief zijn. In onderstaande tabel is uitgegaan van invoering per 1 januari 2023.

- Het uitzonderen van mineraalwaters kan op zijn vroegst per 1 januari 2023 (variant 3). Ook daarvoor moet de maatregel dan uiterlijk 15 december 2021 definitief zijn. Lukt dat niet, dan is de eerstvolgende inwerkingtredingsdatum 1 januari 2024. In onderstaande tabel is uitgegaan van invoering per 1 januari 2024
- Andere varianten waarbij staffels worden geïntroduceerd, kunnen op zijn vroegst per 1 januari 2024. Hier is geen variant van opgenomen in onderstaande tabel, omdat de berekening een nadere uitwerking vereist.

Maatregel	2023	2024	2025	Struct
1) Verbruiksbelasting op niet alcoholische dranken verhogen (incl. mineraalwaters) met 1 cent per liter	24	24	24	24
2) Verbruiksbelasting op niet alcoholische dranken verhogen (incl. mineraalwaters) met 12,5 cent per liter	300	300	300	300
3) Verbruiksbelasting op niet alcoholische dranken verhogen met 20 cent per liter en mineraalwaters uitzonderen (Noorse variant)		400	400	400

2. Tabaksaccijns: sleuteltabel en stappen tot preventieakkoord

Tabaksaccijns verhogen zodat pakje sigaretten € 10 kost (pakje shag evenredig verhoogd)

	Sigaretten per pakje van 20 stuks	Shag per pakje van 50 gram (1 gram is ong 1 sigaret)
WAP 2020 apr-dec per pakje	€ 7,45	€ 12,68
Verhoging accijns incl. Btw	€ 2,55	€ 6,38
Verhoging accijns excl. Btw	€ 2,11	€ 5,27
WAP na verhoging	€ 10,00	€ 19,06

- WAP is de gewogen gemiddelde prijs. De WAP is gegeven voor de periode april tot december 2020. Dit is na reeds doorgevoerde de verhoging met €1,- uit het preventieakkoord. De overheid heeft geen directe invloed op de prijs van sigaretten. Het kan alleen de accijns verhogen.
- Uitgangspunt bij rooktabak is dat het per sigaret evenredig wordt verhoogd. 1 sigaret is ongeveer 1 gram. Een standaardpakje shag is 50 gram. De gemiddelde prijs van een pakje shag wordt naar verwachting € 19,06.
- In het preventieakkoord is voorgesteld om deze verhoging in 2 stappen te doen. Om de stap per 1 april 2022 te doen, moet deze maatregel 15 december 2021 definitief zijn. In onderstaande berekening is uitgegaan van een eerste verhoging per 1 april 2023
- De budgettaire opbrengst is als volgt. Omdat dit een grote wijziging betreft, is gerekend met een gedragseffect van 65% in 2024 en verdere jaren. In het eerste jaar is daarnaast gerekend met een 20% lagere opbrengst omdat rekening wordt gehouden met voorraadvorming voorafgaand aan de verhoging. Het gedragseffect is onzeker o.a. door grenseffecten.

in € miljoen	2023	2024	2025= structureel
Stap 1 per 1 april 2023 (verhoging accijns met €1,05)	145	242	242
Stap 2 per 1 april 2024 (verhoging accijns met €1,05)		145	242
Totaal	145	388	484

- Voor kleine wijzigingen is de sleuteltabel hieronder gegeven. Hierbij wordt gerekend met een standaard gedragseffect van 40%.

Tabaksaccijns sleutel per pakje	niveau 2022	per eenheid	Opbrengst per eenheid (€ mln) vanaf 2022
Sigaretten (per pakje van 20 stuks)	€ 4,87	€ 0,05	13
Shag (per pakje van 50 gram)	€ 8,05	€ 0,05	3

3. Alcoholaccijns: sleuteltabel

Sleutel alcoholaccijns verhoging van 10% per 2022. Om de tarieven van de accijns per 1 januari 2022 te verhogen, moet deze maatregel 15 december 2021 definitief zijn.

Alcoholaccijns	Verhoging	Opbrengst in € mln 2022
Gedistilleerd	10%	30
Bier	10%	36
Wijn	10%	29

4. Checkvraag BTW op fruit

- Dit is inderdaad momenteel niet mogelijk.
- Voedingsmiddelen (waaronder fruit) zijn op dit moment in Nederland belast tegen het verlaagde btw-tarief (9%). Introductie van een tweede verlaagd btw-tarief is in het huidige aangiftesysteem van de Belastingdienst, behalve een 0%-tarief, momenteel **technisch niet mogelijk**. De Belastingdienst is gestart met ontwikkelen van een nieuw aangiftesysteem, waarin opnemen van meer tarieven mogelijk is. De verwachting is dat het nieuwe aangiftesysteem per 2026 beschikbaar is. Vanaf dat moment is invoering van een tweede verlaagd btw-tarief ict-technisch mogelijk.
- Een verlaagd btw-tarief van **lager dan 5%** op groente en fruit is momenteel op grond van de Europese Btw-richtlijn **ook juridisch niet mogelijk**. Momenteel vinden hierover wel EU-onderhandelingen plaats, die mogelijk in de nabije toekomst een 0%-tarief op o.m. fruit ook juridisch mogelijk maken.
- Doordat differentiatie in btw-tarieven wetgevingstechnisch complex is, zullen in de praktijk **afbakeningsproblemen ontstaan**. Deze maatregel is **voor de Belastingdienst – naast de technische (on)mogelijkheden** - ook **niet of nauwelijks uitvoerbaar** gegeven die grote complexiteitstoename. Dit heeft te maken met de afbakening van het begrip "fruit". Het vergt bijvoorbeeld beoordelingen van verwerkt fruit met eventueel toegevoegde suikers/conservemiddel of fruitsalades waaraan graan- of zuivelproducten zijn toegevoegd.
- Daarnaast lijkt een btw-verlaging op fruit **niet doeltreffend** en **niet doelmatig**. Het effect op de prijs per product is beperkt, terwijl de derving van belastinginkomsten fors zal zijn. Rapporten van o.a. het CPB en het IMF stellen dat de btw ten opzichte van gerichte subsidies niet een efficiënt instrument is om groente- en fruitconsumptie te stimuleren.

5. Vleestaks: in het verlengde hiervan. Onderhandelingspositie supermarkten?

Vraag

Het beeld is dat supermarkten een zeer machtige onderhandelingspositie hebben. Kan daar iets aan worden veranderd?

Antwoord

- De inzet en medewerking van supermarkten op verschillende vraagstukken is op dit moment op vrijwillige basis en daarmee vrijblijvend. Als aan een dwingender instrumentenmix wordt gedacht, dan zijn er verschillende opties mogelijk, waarbij (i) de keuze voor een optie sterk samenhangt met het beoogde doel (bijvoorbeeld het afdwingen van duurzaamheidsinspanningen, het bevorderen van een gezond leefpatroon, of het behoorlijk belonen van de boer); en (ii) elk van de opties zijn beperkingen kent (denk aan draagvlak, uitvoerbaarheid, etc.).
- Bij een dwingender instrumentenmix kan specifiek worden gedacht aan:
  - Minimale eisen en het bepalen van ondergrenzen voor supermarkten (bijvoorbeeld vergelijkbaar met eisen die gesteld worden aan 1 Ster beter leven keurmerk) en het opleggen van verplichtende richtlijnen, bijvoorbeeld m.b.t. verduurzaming van het assortiment, inrichting van de winkels, reclame en voorlichting. Belangrijk is dat deze minimale eisen/ondergrenzen niet ten koste gaan van het verdienvermogen van de primaire producent.
  - Maatregelen specifiek gericht op het verminderen van de onderhandelingspositie van supermarkten ten opzichte van die van de primaire producent. Denk hierbij aan het opleggen van minimumprijzen, verbod van verkoop onder kostprijs, het verder uitbreiden van de lijst met oneerlijke handelspraktijken, of het vastleggen van een minimumduur van contracten.
- Bij al deze bij opties moet eerst nog juridisch worden uitgewerkt wat kan en welke gevolgen een optie heeft voor eventuele marktverstoring.